

Goed wonen

Goed werken

Goed recreëren

D66 krijgt het voor elkaar

D66

D66 neemt verantwoordelijkheid. Voor goed wonen, goed werken en goed recreëren in Zevenaar. Dat is nodig om ervoor te zorgen dat alle inwoners van Zevenaar in een aantrekkelijke buurt wonen. Zo helpen we onze gemeente vooruit. Daar maakt D66 graag werk van.

zevenaar.d66.nl/

**Stem
22 november
D66**

**D66 Zevenaar
Verkiezingsprogramma 2017 - 2022**

Lokaal betrokken in een nieuwe gemeente Zevenaar

**Stad Zevenaar, Aerdt, Angerlo, Babberich, Giesbeek, Herwen, Lathum, Lobith, Oud-Zevenaar, Ooy,
Pannerden, Spijk, Tolkamer, Tuindorp.**

Inhoud

1.	Voorwoord lijsttrekker	4
2.	D66 Zevenaar krijgt het voor elkaar	5
3.	D66 Zevenaar, met elkaar!	6
4.	Duurzaamheid: groene groei!	7
5.	Financiën	8
6.	Onderwijs	9
7.	Mobiliteit	11
8.	Sport, Cultuur en Vrije tijd	13
9.	Bouwen en Wonen	15
10.	Economie	17
11.	Zorg, Welzijn en Inkomen	18
12.	Contact en informatie	21

1 Voorwoord lijsttrekker

Beste lezer,

D66 krijgt het voor elkaar in de nieuwe gemeente Zevenaar. Iedereen wil goed wonen, goed werken en een goede invulling van de vrije tijd. De meeste mensen weten dit zelf prima te realiseren en hebben ideeën hoe het nog beter kan. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is belangrijk en effectief. D66 wil dat de gemeente deze kracht uit de samenleving ondersteunt en ruimte geeft. Pas wanneer het met die eigen kracht niet lukt, is de gemeente er voor een steuntje in de rug. Met elkaar krijgen we het voor elkaar.

Of je nu in de stad of in één van de dorpen woont; de bioscoop, school, kinderopvang, sportvereniging, winkel of zorg moeten goed bereikbaar zijn. Met de fiets, de (buurt)bus of met een elektrische leenauto. Zijn er goede ideeën voor jouw buurt of dorp? Zonnepanelen op het dak van het dorps huis, een avontuurlijke speelplek voor de kinderen? Samen met wijk- of dorpsraden pakken we het op.

D66 wil bouwen aan een gemeente, én een regio, die vooruit gaat onderneemt en groeit. Groei zorgt voor nieuwe banen. Duurzame groei en een duurzame inpassing van de A12 en de A15 en het onderliggend wegennet zijn daarbij erg belangrijk. Dan kan de Outlet Zevenaar er snel komen, ontwikkelt het bedrijventerrein 7Poort zich en houden we het stadscentrum bruisend. De gemeente biedt, als het aan D66 ligt, volop kansen aan ondernemers waarbij de lasten zo laag mogelijk zijn.

De nieuwe gemeente Zevenaar ligt prachtig tussen de IJssel en de Rijn. We gaan zorgvuldig om met onze natuur en het landschap. Er is volop ruimte voor een geweldige vrijetijdsbesteding voor eigen inwoners, maar ook voor bezoekers. D66 wil daarom ruim baan voor watersport, wandelen, fietsen en paardensport. Maar ook het complete winkelaanbod, het rijke verenigingsleven, de cultuurhistorie en het culturele aanbod in de stad maakt dat Zevenaar een prima plek is om te recreëren en te verblijven.

Zo is het in de nieuwe gemeente goed wonen, goed werken en goed recreëren. Met elkaar kunnen we er wat van maken; doe je mee?

Stem op 22 november op D66.

Tienke van der Werf

2 D66 Zevenaar krijgt het voor elkaar

Een ruime verdubbeling van het aantal stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 en een constructieve oppositie tijdens de voorgaande raadsperiode heeft als resultaat gehad dat D66 Zevenaar van 2014 – 2018 heeft deelgenomen aan de coalitie met Lokaal Belang en de Partij van de Arbeid. Met twee raadsleden en wethouder Tienke van der Werf is veel uit ons vorige verkiezingsprogramma gerealiseerd. Een greep uit de resultaten:

Kunst & Cultuur

- ✓ Terugdraaien bezuiniging culturele instellingen
- ✓ Fusie culturele instellingen tot Kunstwerk!
- ✓ Ontwikkeling Hal 12
- ✓ Toegankelijkheid Peter Stuijvesant Kunst Collectie

Duurzaamheid

- ✓ Zonnedak op Hal 12 en de gemeentewerf
- ✓ Duurzaamheidslening
- ✓ Duurzame werkgever: fietsbelonen woon-werk verkeer; NS businesscard, E-bike's en elektrische dienstauto's voor dienstreizen
- ✓ Duurzaamheidsfonds ter ondersteuning van lokale initiatieven
- ✓ Liemers energieloket voor inwoners en bedrijven

Onderwijs en jeugd

- ✓ Keuze voor 3 Integrale Kindcentra in centrum Zevenaar
- ✓ Integrale aanpak onderwijs en jeugd
- ✓ Harmonisatie peuterspeelzaal en kinderopvang
- ✓ Decentralisatie en transitie jeugdhulp

D66 heeft uitstekende kandidaten klaar staan, zowel ervaren politici als professionals met een frisse blik, die zich vol passie en enthousiasme zullen inzetten voor onze gemeente. Wij willen dat onze gemeente een fijne plek blijft om te leven, te wonen en te werken.

3 D66 Zevenaar, met elkaar!

De inwoner zelf aan zet!

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen.

Wij willen dat de overheid deze kracht, vindbaarheid en creativiteit ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

Meer inspraak voor inwoners en meer mogelijkheden om bij de uiteindelijke besluitvorming betrokken te worden, dat is waar het om draait. Dat betekent dat de gemeente samenwerking zoekt met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Niet langer is het de gemeente die bepaalt, maar die samen met inwoners tot mooie voorstellen komt.

Het huidige besluitvormingsproces is complex, is niet laagdrempelig en kent een lange doorlooptijd. Dat kan toch vriendelijker voor de inwoners van onze gemeente? Centraal staat: samen aan tafel, samen bepalen en samen aan de slag. De inwoner moet tevreden zijn over de dienstverlening; de beleving van de inwoner staat hierbij centraal.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Een G1000* organiseren.
- ★ Kortere doorlooptijd en betere toegankelijkheid van gemeentelijke besluitvorming.
- ★ Passende dienstverlening, zowel 'online als offline'
- ★ Ontwikkeling van een website (een digitaal inwonerspanel) waarop burgers gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven aan de raad en punten voor de politieke agenda kunnen aandragen.
- ★ Vaste inwonersavonden om in gesprek te gaan met de politieke partijen; rondetafelgesprekken of politieke avond.
- ★ Het tijdig betrekken van betrokkenen bij het ontwikkelen van gemeentelijke plannen leidt tot een breed draagvlak en het maximaal benutten van kennis en ervaring.
- ★ Instellen van een jongerenraad, welke eenmaal per kwartaal informeel vergadert met de raad.
- ★ Laagdrempelig maken van inspraakmogelijkheid door het veranderen van de vergaderstructuur en cultuur: structuur vriendelijk maken voor inwoners.
- ★ Continu meten wat de gastvriendelijkheid is van de gemeente, middels proactieve metingen via website etc. (meetbaar maken van de beleving van de klant).
- ★ De gewenste ambtelijke omslag, van beleids-'makers' naar beleids-'krijgers'. Rol van ambtenaren verschuift van beleid maken naar processen begeleiden.
- ★ Stimuleren van dorpshuizen om samen te werken, zodat deze niet steeds het wiel opnieuw uitvinden.
- ★ Openstelling vrijdagmiddag gemeentehuis voor met name Rijnwaarden.

** G1000 is een initiatief voor en door burgers. Een plek waar samen bepaald wordt wat belangrijk is voor onze stad, ons dorp of onze wijk. Wij geloven in de kracht van het hele systeem: alle belangrijke partijen doen mee aan het gesprek. Zo worden we samen verantwoordelijk voor het resultaat; burgers, vrije denkers, werkgevers en de overheid.*

4 Duurzaamheid: groene groei!

D66 ziet kansen. Voor innovatieve bedrijven, een schone stad met haar dorpen en mensen die hun eigen energie willen opwekken. D66 Zevenaar zet zich in voor een groenere, slimmere en gezondere gemeente. Duurzaam gebruik van materiaal en duurzame inzet van mensen, zorgt voor een beter leefklimaat. Bovendien is het goed voor de economie. Het is van belang zuinig te zijn met grondstoffen en energie te besparen, ook op gemeentelijk niveau. Het is juist in deze tijd aan de gemeente om het goede voorbeeld te geven als het gaat om het toepassen van duurzame energiebronnen. Daarnaast dient de gemeente nadrukkelijk de rol van aanjager en stimulator op te pakken richting bedrijven en organisaties, maar ook om het inwoners gemakkelijker te maken om duurzaam prettig te wonen, leven en werken.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Bewustwording creëren rondom alternatieve energiebronnen; op basis van zon, wind en water.
- ★ De gebouwen van de gemeente hergebruiken en materialen hergebruiken.
- ★ De kosten van de gehele levensduur laten meewegen bij de inkoop van producten, gebouwen en installaties (functioneel aanbesteden en duurzaam inkopen).
- ★ De ondernemers betrekken bij het verduurzamen van de gemeente.
- ★ Initiatieven faciliteren om koopwoningen te verduurzamen; de gemeente dient als gids om informatie makkelijker te kunnen vinden (actief informeren over duurzaamheidsmaatregelen).
- ★ Vereenvoudigen en versnellen van vergunningen voor verbouwingen die verduurzamen.
- ★ Een energie bestemmingsplan.
- ★ Braakliggende terreinen als gronden inzetten voor een zonnepark totdat de grond het bedrijventerrein wordt waar de gemeente het ooit voor aankocht.
- ★ De duurzame componenten van een initiatief laten meetellen bij de legesbepaling: hoe duurzamer een initiatief, hoe lager de (bouw)leges.
- ★ Minder regels voor duurzame initiatieven: burgers en ondernemers die duurzame ideeën hebben, moeten niet tegengewerkt worden door een eindeloze regelgeving vanuit de overheid.
- ★ Een duurzaamheids-participatiefonds instellen: om duurzaamheidsprojecten meer zelfstandigheid te geven; een samenwerkingsverband tussen gemeente en marktpartijen, om op deze manier duurzaamheid ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren.
- ★ Het groen in de gemeente behouden en versterken.
- ★ Een Fairtrade gemeente maken van Zevenaar.

5 Financiën

Gedegen financieel beheer is een kenmerk van goed bestuur en van een betrouwbare overheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het voeren van een solide beleid en moet te allen tijde aan de burger kunnen uitleggen waaraan geld is besteed en op welke manier belastingen worden geheven.

Gemeentefinanciën moeten duurzaam en houdbaar zijn. Duurzaamheid is meer dan alleen het terugdringen van CO₂-uitstoot of het behoud van groen en milieu. Duurzaamheid betekent dat je niet opmaakt wat onvervangbaar is, zeker niet ten koste van toekomstige generaties. D66 wil een realistisch bestuur voor Zevenaar, met een gezonde financiële positie.

Te veel jaren zijn er grote risico's voor de toekomst aangegaan met het oog op eeuwigdurende economische groei. Voor D66 geldt dat inwoners nooit de dupe mogen worden van te veel ambitieuze projecten die bij elkaar genomen een te groot onbeheersbaar risico vormen.

Structurele uitgaven moeten worden gedekt door structurele inkomsten en het totaal aan investeringen en grondexploitaties moet vanuit financieel oogpunt beheerst kunnen worden.

Dit stelt de gemeente voor keuzes. Hier heeft het college van 2014 - 2018 goede stappen gezet, maar de keuzes zullen de komende periode niet makkelijker worden.

De geldstroom uit Den Haag zal minder worden en steeds meer nieuwe taken, met vaak een meer beperkte financiering, komen naar de gemeente.

Het financieel solide beleid van het college 2014 - 2018 zal ook het uitgangspunt voor de komende Raadsperiode zijn, waarbij het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) bij aanvang van de nieuwe collegeperiode duidelijke afspraken zal maken over het financieel beleid.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Heldere begrotingsregels.
- ★ Geen beleid zonder structurele financiële dekking: geen doorlopende maatregelen financieren uit incidentele baten.
- ★ Dat budgetoverschrijdingen binnen een bepaald programma in beginsel worden gecompenseerd binnen dat programma.
- ★ Financiële risico's en afboekingen transparant maken.
- ★ De beleidsruimte maximaliseren door zo weinig mogelijk met geormerkte reserves te werken.
- ★ Leges, rioolrechten en bouwvergunningen kostendekkend maken. Uiteraard moet de gemeente zorgen dat de verlening zo goedkoop en efficiënt mogelijk gaat.
- ★ Het subsidiebeleid tegen het licht te houden. Niet langer kijken of de aanvraag gegrond is, maar of de aanvrager het wel nodig heeft en wat het resultaat is van de subsidie voor de maatschappij.
- ★ Op termijn toe werken naar een prestatiegerichte inkoop.
- ★ De onroerendzaakbelasting (OZB) de komende jaren alleen nog met de inflatiecorrectie laten stijgen.
- ★ Een zo laag mogelijk OZB tarief voor ondernemers.
- ★ Meer aandacht voor samenspraak van inwoners rond projecten in hun omgeving.
- ★ Een kostendekkende afvalstoffenheffing en rioolheffing die uitgaat van het principe 'de vervuiler betaalt'. De rioolheffing wordt voortaan gebaseerd op het waterverbruik.
- ★ De hondenbelasting kwijtschelden voor mensen die voor hun welzijn afhankelijk zijn van een hond of meedoen aan het programma *Waaks!*, waarbij hondenbezitters extra rondes lopen door hun wijk om de sociale veiligheid te verhogen.

6 Onderwijs

D66 staat voor het beste onderwijs. Dit is de basis voor een goede opleiding en draagt bij aan de opvoeding van nieuwe generaties. Onderwijs is de sleutel tot succes en persoonlijke groei. Wij vinden het belangrijk dat kwalitatief goed onderwijs toegankelijk is voor eenieder binnen de gemeente. Hoewel de gemeente officieel geen zeggenschap heeft over de kwaliteit van het onderwijs, heeft ze volgens D66 Zevenaar wel de verantwoordelijkheid om samen met het onderwijs alles te doen om voorwaarden te scheppen voor de beste kwaliteit van onderwijs. Verbetering is volgens D66 te behalen via meer samenwerking in ondersteunende taken en door meer tijd direct aan het onderwijs te laten besteden in plaats van aan bureaucratie. D66 Zevenaar zet in op de school die passend onderwijs en speciale zorg integreert en op een slimme manier alle organisaties in een wijk verbindt aan de school.

Een goed geschoolde bevolking is minder vaak werkloos, voelt zich prettiger en vertoont minder crimineel gedrag. D66 wil daarom dat onze gemeente ambitie toont op het gebied van onderwijs en daarin vooruitstrevend blijft. We willen een basisvoorziening in het onderwijs realiseren voor iedereen, met keuzevrijheid voor de ouders en leerlingen. Waarbij kinderen met een handicap of gedragsproblemen op een

passende onderwijsplek kunnen worden geplaatst. Uitgangspunten daarbij zijn innovatie, samenwerking en kwaliteit.

Door de vergrijzing zal er in Zevenaar op termijn minder aanbod van basisschoolleerlingen zijn. De betrokken schoolbesturen zijn zich hiervan bewust en zoeken naar wegen om het basisonderwijs te behoeden voor de negatieve effecten van deze krimp. D66 verwacht van het gemeentebestuur een proactieve houding door met onderwijsbestuurders na te gaan wat de mogelijkheden zijn om kwalitatief goed basisonderwijs in Zevenaar te garanderen.

D66 spreekt een voorkeur uit voor kleinere klassen en beter opgeleide docenten, zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs. Een grote klas en daarmee minder aandacht voor het individuele kind, draagt niet bij aan de veilige leeromgeving die leerlingen nodig hebben.

D66 vindt dat de verkeerssituatie rondom scholen blijvende aandacht nodig heeft. Kinderen kunnen niet zomaar zelfstandig aan het verkeer deelnemen. Het gevaar is te groot. Dit gevaar kun je grotendeels voorkomen met het aanpassen van de infrastructuur rondom de schoolomgeving. Een veilige schoolomgeving maakt het gevaar kleiner. D66 wil daarvoor bijvoorbeeld prachtige fietsstraten aanleggen. Het is goed om fietsende kinderen van ander verkeer te scheiden. Het is bovendien heel belangrijk om ervoor te zorgen dat andere verkeersdeelnemers alert zijn op de mogelijke aanwezigheid van kinderen.

Conciërges zijn een belangrijke schakel op de school. Ze ontlasten het onderwijsgevende personeel voor allerlei ondersteunde zaken en zijn vaak een belangrijk aanspreekpunt voor kinderen, leraren en ouders.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Bereikbare en toegankelijke scholen.
- ★ Bereikbare en volledige Integrale Kindcentra.
- ★ Goede vervoersmogelijkheden van kernen naar scholen, met goede veilige fietspaden.
- ★ Goed functionerende scholen, kwaliteit moet je kunnen waarborgen.

- ★ Dat er bij sluiting van een school iets anders voor in de plaats komt om de leefbaarheid te versterken. (Schoolbesturen gaan over of scholen open kunnen blijven.)
- ★ Kwalitatief goed onderwijs behouden.
- ★ Een leven lang leren stimuleren, dus investeren in volwasseneneducatie.
- ★ Docenten op de scholen meer waarderen, door ieder jaar de “leraar van het jaar” te kiezen.
- ★ Kinderen meer zeggenschap geven over de inrichting van schoolpleinen en speelplekken in hun buurt; laat hen ideeën aandragen.
- ★ Groene daken voor scholen, omdat daarmee ook het binnenklimaat verbetert en dit de leerprestaties van de kinderen bevordert.
- ★ Combinatie van functies zoals onderwijs, kinderopvang, sport, cultuur en huiswerkbegeleiding in Integrale Kindcentra.

7 Mobiliteit

De nieuwe gemeente Zevenaar vraagt om een flexibel, dynamisch mobiliteitsbeleid. Mobiliteit en bereikbaarheid zijn belangrijke vestigingscriteria en voorwaarden voor zowel particulieren als voor het succes van lokaal en regionaal opererende bedrijven en winkels. Kerndoel van dit beleid moet volgens D66 zijn dat iedereen zich in Zevenaar en haar kernen zo snel, makkelijk, veilig en ook duurzaam mogelijk door en vanuit het dorp kan verplaatsen.

D66 onderstreept dat goed openbaar vervoer in de kleine kernen een belangrijke bijdrage levert aan een goede leefbaarheid. Voor kleine kernen in onze gemeente is het van vitaal belang dat de inwoners veel doen om het dorp leefbaar te houden. Minder reizigers en hogere kostprijzen van het regulier openbaar vervoer maken dat er gezocht moet worden naar alternatieven zoals: de buurtbus, liftplekken, deel- of (elektrische) leenauto's en belbussen.

D66 is van mening dat de problematiek van het vrachtverkeer door de Dorpstraat in Babberich onacceptabel is geworden. Doortrekking Witte Kruis is al jaren een onderwerp op de politieke agenda in Zevenaar. De problematiek van het vrachtverkeer in de Dorpstraat van Babberich begint vormen aan te nemen die de veiligheid en leefbaarheid in het gedrang brengen. Een juiste oplossing zal ook bijdragen in de vermindering van overlast in Spijk, Tuindorp en Lobith die te maken hebben met veel zwaar verkeer van en naar de Steenfabriek de Bylandt.

D66 ziet de noodzaak en is een voorstander van de doortrekking van de A15 naar de A12 maar wil meer aandacht voor het milieu en infrastructurele gevolgen. Het doortrekken van de A15 levert een belangrijke bijdrage aan de economische ontwikkeling van de Liemers en haar achterland. Een gebied dat zich door haar centrale ligging en de goede aansluiting met Duitsland steeds meer ontwikkelt als logistieke hotspot. Voor Zevenaar is dit belangrijk voor de verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein 7Poort. De aansluiting van de A15 op de A12 zal ook grote gevolgen hebben voor de infrastructuur in en om Zevenaar. De gevolgen hiervan kunnen ingrijpend zijn en verdienen veel aandacht.

D66 is voorstander van de komst van een tweede treinstation in Zevenaar. De ontwikkeling van Zevenaar Oost zal met de komst van de Fashion Outlet, de verdere ontwikkeling bedrijventerrein 7poort en de toenemende nieuwbouw op Groot Holthuizen zorgen voor een grote bedrijvigheid in dit deel van Zevenaar. Om dit alles in goede banen te leiden moeten we nu al anticiperen. Bij een goede infrastructuur hoort hier wat D66 betreft ook een tweede treinstation bij. Zevenaar is gebaat bij een goede bereikbaarheid en dient maatregelen te nemen die bijdragen aan een duurzame mobiliteit voor haar inwoners en bezoekers.

D66 streeft naar een duurzame en harmonieuze samenleving. We zijn dan ook van mening dat het gebruik van de fiets moet worden gestimuleerd. Onze gemeente willen wij profileren als een fietsvriendelijke en fietsveilige gemeente.

De fiets is voor veel bewoners van de gemeente een belangrijk vervoermiddel. Dagelijks verplaatsen zich duizenden inwoners per fiets door onze gemeente. Maar ook vanuit toeristisch oogpunt zijn we gebaat bij aantrekkelijke fietsroutes.

Vanuit duurzaamheidsoverwegingen zijn wij van mening dat met de aansluiting van twee belangrijke verkeersaders A15-A12 een carpoolplaats moet worden gerealiseerd. Carpoolen draagt bij aan het verminderen van de fileproblemen en zorgt voor minder uitstoot van broeikasgassen.

D66 is daarom van mening dat de gemeente carpoolen dient te stimuleren. De realisatie van de aansluiting A15-A12 is voor D66 het aangewezen moment om tot de inrichting van een carpoolplaats te komen.

Om de bereikbaarheid vanuit de dorpskernen naar het centrum van Zevenaar te optimaliseren dient de parkeerring te worden herzien, zodat deze een logische indeling krijgt.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Dat de gemeente maatwerkprojecten gaat stimuleren en faciliteren als het gaat om mobiliteit. De gemeente dient als sparringpartner voor burgerinitiatieven. Hier ligt een belangrijke rol voor de dorpsraden in onze kleinen kernen.
- ★ Dat de gemeente zich, samen met andere betrokken partijen, meer dan in het verleden, inspant om te zorgen dat de Provincie Gelderland de nodige maatregelen treft om de overlast te beperken.
- ★ Doortrekking van de Witte Kruis naar de A12; dit is de meest voor de hand liggende variant.
- ★ Aandacht en goed onderzoek naar de gevolgen van infrastructurele aanpassingen op het gebied van milieu (geluid, fijnstof), duurzaamheid en veiligheid.
- ★ Een goed overwogen keuze rondweg noord en zuid.
- ★ Ter voorkoming van sluipverkeer door Zevenaar bij calamiteiten op de A15-A12, dat er maatregelen getroffen worden.
- ★ Dat de gemeente zich inspant om gezamenlijk met alle belanghebbenden de noodzaak van de komst van een tweede treinstation in Zevenaar provinciaal te agenderen.
- ★ Een gedegen fietsplan binnen het verkeersbeleid. Met prioriteit voor duurzaamheid en veiligheid, maar ook met het uitgangspunt om Zevenaar voor toeristen aantrekkelijker te maken.
- ★ Middelen vrij maken ter realisatie van een carpoolplaats in de nabijheid van de aansluiting A15-A12.
- ★ Een (elektrisch) leenauto en/of leenfiets systeem in de dorpen.
- ★ De parkeerring rondom te centrum van Zevenaar herzien en optimaliseren voor de bereikbaarheid vanuit alle kernen.

8 Sport, Cultuur en Vrije tijd

De nieuwe gemeente Zevenaar biedt volop kansen op het gebied van natuur, recreatie en toerisme. D66 Zevenaar wil het bestaande natuurschoon behouden en versterken. Natuur biedt recreatie en zorgt voor werkgelegenheid. Tussen de rivieren de Rijn en de IJssel is volop ruimte voor watersport, wandelen, fietsen en paardensport. Maar ook het complete winkelaanbod, het rijke verenigingsleven, de cultuurhistorie en het culturele aanbod in de stad maakt dat Zevenaar een prima plek is om te recreëren en te verblijven.

Sport

Voor D66 is sport een belangrijk thema. Sporten brengt mensen bij elkaar en zorgt voor sociale structuur. Daarnaast draagt sport en bewegen bij aan de volksgezondheid. D66 vindt dat er binnen de gemeente Zevenaar voldoende mogelijkheden moeten zijn om te sporten, waarbij goede sportaccommodaties erg belangrijk zijn. Sport en beweging zijn niet alleen het domein van jongeren, maar met name ook voor ouderen en gehandicapten moeten er goede en voldoende faciliteiten zijn om gezond en fit te kunnen blijven. Hierin past een actief beleid van de gemeente.

Wij stimuleren initiatieven waarbij op meerdere manieren gebruik wordt gemaakt van onze sportvoorzieningen. Dat zou kunnen door het meer combineren van sporten op een complex. Maar ook door het gebruik van andere maatschappelijke organisaties van de accommodaties, zoals kinderopvang, onderwijs en ouderenorganisaties.

Cultuur

Een divers en kwalitatief cultureel aanbod verhoogt de aantrekkingskracht van de gemeente Zevenaar. Het gemeentelijk kunst- en cultuurbeleid moet zich richten op het faciliteren van bestaande en nieuwe cultuur. Het is goed als Zevenaar een eigen positie inneemt en zich qua aanbod blijft onderscheiden. Goede initiatieven zoals de verschillende festivals, het diverse filmaanbod en de Liever de Liemers Cultuurprijs ondersteunen wij van harte. Cultuur zegt iets over de identiteit van een stad, en maakt de stad aantrekkelijk. Het heeft dus, afgezien van de inherente waarde, ook een economische waarde.

Verenigingen

Er zijn enorm veel inwoners betrokken bij een vereniging. Als sportbeoefenaar, als muzikliefhebber, als kunstliefhebber, maar vaak ook als vrijwilliger. Verenigingen moeten ruimte hebben om eigen initiatieven te ontwikkelen en uit te voeren. Creativiteit, innovatie en ondernemerschap staan daarbij centraal. De gemeente faciliteert waar nodig, bijvoorbeeld door middel van een investeringsfonds voor duurzame investeringen in accommodaties of voor speciale vernieuwende evenementen. Met name in de dorpskernen is het verenigingsleven een belangrijke spil in de samenleving welke niet verloren mag gaan. Dit moet gestimuleerd en gefaciliteerd worden door de gemeente om de leefbaarheid in de kernen te behouden.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Dat Hal 12 optimaal benut wordt als cultureel hart van de Liemers, welke ook mogelijkheden biedt om schutterijen als verenigingen in kernen op een goede en professionele manier te ondersteunen.
- ★ Dat de muziekschool weer op sterkte wordt gebracht, dat deze diensten levert aan verenigingen in dorpen, zodat iedereen kennis kan maken met muziek.
- ★ Dat er op alle vlakken een verbinding gemaakt wordt tussen cultuur, kunst, toerisme en recreatie.
- ★ Dat de nieuwe gemeente de recreatieve hotspot wordt in de regio.

- ★ Dat de toeristenbelasting volledig ten goede komt van toerisme en recreatie.
- ★ Invoering van een jaarprijs voor het beste jongereninitiatief op cultuurgebied.
- ★ Dat de omgeving van mensen moet uitdagen om te bewegen en zo vitaal te blijven. Daarbij denkt D66 aan schoolpleinen, ontmoetingsplaatsen die uitnodigen om te bewegen, goede wandel- en recreatiegebieden.
- ★ Kunst zichtbaar en toegankelijk maken.
- ★ Ondersteuning van cultureel ondernemerschap.
- ★ Dat schutterijen voldoende ontlast worden van wet- en regelgeving.
- ★ Uitbreiding van de capaciteit van sporthallen.
- ★ Stimuleren van zelfbeheer van sport en spel.
- ★ Stimuleren van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties.
- ★ Zogenaamde speeltuinverenigingen stimuleren, aanleggen van uitdagende speelplaatsen voor kinderen.
- ★ Verbinden van wandel-, ruiter- en fietspaden met Duitsland, Achterhoek en Veluwe.
- ★ Behouden en versterken van biodiversiteit.
- ★ Het verenigingsleven, met name in de dorpskernen, steunen en versterken.
- ★ Ruimte bieden aan kleinschalige overnachtingsmogelijkheden.

9 Bouwen en Wonen

Een sterke stad met een centraal en ruim voorzieningenaanbod én krachtige leefbare dorpen maakt dat het goed wonen is in de nieuwe gemeente. Daarbij moet de stad vanuit de dorpen en het buitengebied goed bereikbaar zijn. Voor leefbare wijken en dorpen is het belangrijk dat er op fietsbare afstand een goede school, kinderopvang, toegang tot zorg, sportvoorziening of winkel is.

De dorpen en stadswijken staan zelf aan het roer om hun kracht te behouden of versterken. Mensen

nemen steeds meer verantwoordelijkheid om te zorgen voor een kind, ouder, partner of goede vriend. Deze verschillende (samen) leefvormen moeten verankerd worden in beleid.

Ruimtelijke plannen worden gelegd langs de meetlat van de energietransitie; we zijn immers op weg naar energie neutrale woningen, dorpen en wijken waarbij geen gebruik gemaakt wordt van aardgas.

D66 streeft naar een leefomgeving waarin ruimte wordt gelaten voor ondernemerschap en eigen initiatief. De nieuwe omgevingsplannen leggen alleen de strikt noodzakelijke kaders en randvoorwaarden vast. We streven naar een goede afweging van belangen, maar laten tegelijkertijd zo veel mogelijk ruimte voor toekomstige, nog niet te voorziene, ontwikkelingen.

Verder vindt D66 dat, naast zelfbouw in de vorm van nieuwbouw, ook zelfbouw in de vorm van herontwikkeling moet worden ingezet. Het kan daarbij gaan om locaties als scholen, kerken of kantoren. De gemeente stelt wat ons betreft gemeentelijke gebouwen bij verkoop in eerste instantie voor zelfbouw beschikbaar. D66 is van mening dat mensen zich dan meer betrokken voelen bij de straat, buurt en wijk waar zij wonen.

Als het gaat om wijzigingen binnenshuis, kunnen al een groot aantal zaken worden gerealiseerd. Vaak doet men dit dan ook al. Echter als het gaat om grotere aanpassingen, zoals aanbouw van een extra ruimte om later gelijkvloers te kunnen leven, dan loopt men tegen belemmeringen aan. Dit zijn bijvoorbeeld de bouwvoorschriften, en niet de mogelijkheid om “out of the box te denken” en te zoeken naar aanpassingen die wel zouden kunnen worden gerealiseerd. D66 ziet dat hier beleid voor gemaakt moet worden waarin enkel de strikt noodzakelijke kaders en randvoorwaarden worden vastgelegd.

De Omgevingswet

De Omgevingswet kan goed dienen om met een frisse blik te discussiëren over het overkoepelende beleid van de gemeente. De Omgevingswet biedt kansen. Juist door te spreken over de fysieke leefomgeving, en niet meer alleen over de ruimtelijke ordening, is dit de uitgelezen kans om beleidsvelden zoals groenbeleid, parkeerbeleid, cultuurhistorisch beleid en economisch beleid te integreren. Wat D66 betreft staan de onderwerpen: duurzaamheid, gezondheid en klimaatadaptatie hierbij centraal.

De Omgevingswet stimuleert gebiedsgericht werken en stimuleert om verschillen te maken tussen gebieden. Dat kan tot nieuwe inzichten leiden door juist verschillende gebieden voor verschillende doelgroepen aantrekkelijk te maken.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Ruime mogelijkheden voor generatie- en leeftijdsbestendig wonen, door o.a. het invoeren van de blijverslening voor senioren.
- ★ Regelgeving versoepelen om levensloopbestendig te kunnen wonen te stimuleren.
- ★ Sterkere prestatie afspraken maken met woningcorporaties als het gaat om sociale woningbouw.
- ★ Stimuleren om bestaand en nieuw vastgoed te verduurzamen.
- ★ Huisvesting voor specifieke doelgroepen opnemen in het woningbouwbeleid c.q. woonvisie, zoals jongeren, jonge gezinnen en senioren.
- ★ Een prettige leefomgeving stimuleren v.w.b. de invulling van de wijk en aankleding van openbare ruimte. Het updaten van de speeltuinen is hier een voorbeeld van.
- ★ Herontwikkeling van bestaand (gemeentelijk) vastgoed stimuleren.
- ★ Duurzaam en gasloos bouwen stimuleren.
- ★ Dat de gemeente zich richt op haar kerntaken en niet meer in een rol van projectontwikkelaar.
- ★ Autonomie van dorps- en wijkraden versterken.

10 Economie

D66 Zevenaar wil bouwen aan een gemeente, én een regio, die na economische stilstand weer vooruit gaat, onderneemt en groeit. Groei zorgt voor nieuwe banen. Groei zorgt voor innovatie en vernieuwing. En duurzame groei is de sleutel naar een welvarende toekomst. Daarbij is het van groot belang dat de infrastructuur op orde is. De nieuwe gemeente biedt volop kansen aan werkgevers en creëert daardoor banen voor werknemers: een bruisend stadscentrum, goed ontwikkelde bedrijventerreinen en voldoende ruimte voor zowel agrarische ondernemers als de vrijetijdseconomie. Innovatieve bedrijven lopen voorop in duurzaamheid, maakindustrie of logistiek. De gemeente dient positieve ontwikkelingen te stimuleren en drempels weg te nemen in plaats van belemmeringen op te werpen.

D66 wil graag dat de gemeente 'Weconomy' ruimte geeft en deze stimuleert. Dit is de economie van mensen onderling, van zzp'ers, coöperaties en kleine communities. Het is een netwerkeconomie waar het niet om het bezit draait, maar om toegang.

Algemeen standpunt van D66 Zevenaar is uitgaan van wat er mogelijk is in plaats van onmogelijkheden. Beleid moet erop gericht zijn nieuwe bedrijven binnen te halen maar ook om bestaande bedrijven te behouden.

De gemeente moet niet organiseren maar faciliteren. Een gemeente die kan faciliteren in plaats van organiseren, is goedkoper en houdt bovendien meer rekening met de wensen, mogelijkheden en expertise van inwoners, bedrijven en verenigingen. Ook zal de gemeente hierdoor minder verantwoordelijkheden dragen en blijven inwoners en bedrijven actiever betrokken bij de stad.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Duurzame inpassing A12/A15 en goede aansluiting onderliggend wegennet.
- ★ Voortvarende doorontwikkeling bedrijventerrein 7Poort.
- ★ Kansen pakken door de spin-off van de Outlet Zevenaar in de (grens)regio.
- ★ Laagste OZB tarief voor ondernemers in de harmonisatie.
- ★ Centrum kerngebieden updaten en aandacht voor de aankleding van de openbare ruimte in de centra van de kleine kernen.
- ★ De leegstand in het centrum van Zevenaar tegen gaan, door innovatief her te bestemmen, door het bevorderen van een evenwichtig aanbod en door het aantrekkelijk maken van de openbare ruimte.
- ★ Vergroten werkgelegenheid door beleid in te voeren welke gericht is op het binnenhalen van nieuwe bedrijven maar ook de bestaande bedrijven te behouden.
- ★ Vrijetijdseconomie stimuleren en faciliteren en minder regeldruk voor de bedrijven welke de vrijetijdseconomie bedienen.

11 Zorg, Welzijn en Inkomen

D66 wil dat iedereen meedoet in het maatschappelijk leven. Daarom streven we ernaar mensen economisch zelfstandig te laten leven. Voor mensen die zich niet kunnen redden, dragen we gezamenlijk verantwoordelijkheid.

Sinds 2015 is ook de gemeente Zevenaar grotendeels zelf verantwoordelijk voor jeugdzorg, ouderenbeleid, werk en inkomen en voor de zorg aan langdurig zieken en ouderen. Deze zogeheten decentralisaties vormen een grote uitdaging voor de gemeente Zevenaar. Het wettelijk kader bestaat onder andere uit de Participatiewet, de Wet Maatschappelijke ondersteuning, de jeugdwet enz. Daarnaast ook verdragen zoals bijvoorbeeld het IVKR (rechten van het kind).

Alle acties, hulp en interventies van het zogenaamde Sociale domein zijn vaak noodzakelijk en soms verplicht maar het kost ook veel geld terwijl de overheid er juist fors op heeft bezuinigd maar het wel heeft neergelegd bij de gemeenten. De gemeenten, zo ook Zevenaar, lopen hierdoor grote financiële risico's. Daarom ondersteunt D66 het idee om, naast de reguliere reserveringen en posten in de begroting, een vrij forse financiële reservepot/buffer voor het Sociaal Domein aan te houden. Het kan- en mag niet voor komen dat burgers bepaalde noodzakelijke zorg niet kunnen krijgen omdat het geld helaas op is.

Nu de financiële situatie in Zevenaar weer als redelijk te kwalificeren valt, zouden juist de zwakkeren uit onze gemeente gevrijwaard moeten blijven van bezuinigingen.

Voorkomen is altijd beter dan genezen. Daarom moeten we steeds bezien wat er aan preventie kan worden gedaan en aan ondersteuning in een vroeg stadium. Mee kunnen blijven doen aan de samenleving vanuit eigen kracht, eventueel met hulp, is belangrijk vindt D66.

De toegang tot het Sociaal domein moet verbeterd worden en daarom ondersteunt D66 de nieuwe werkwijze waarbij er één loket maatschappelijke ondersteuning is; vele vragen en problematiek kunnen daar beantwoord worden of men wordt op het goede spoor gezet. De Regionale Sociale Dienst maar juist ook de Sociale Teams (gebiedsteams) kunnen en moeten ter plekke de echt complexere problematiek aanpakken of de mensen helpen een en ander op te lossen. Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid staat voorop vindt D66. Maar vaak is er nu eenmaal hulp nodig. Ook de gemeentelijke welzijn/vrijwilligersorganisatie Caleidoz speelt een belangrijke rol bij het invullen en aanbieden van activiteiten. Dit loopt van vrijwilligerswerk tot bestrijding van eenzaamheid. Nu de nieuwe gemeente Zevenaar een feit wordt, moet er bekeken worden hoe, enerzijds de Zevenaarse welzijnsorganisatie Caleidoz en anderzijds de organisaties die in Rijnwaarden actief zijn, op hetzelfde terrein gebundeld kunnen worden waarbij de taakomschrijving en invulling geactualiseerd kunnen worden. Zoveel mogelijk laagdrempelig en maatwerk en vraaggericht en zeker niet te institutioneel organiseren. D66 heeft juist de voorkeur voor de inzet van kleinschalige voorzieningen zoals ouderenadviseurs, klussendiensten, aangepast vervoer maar ook vrijwilligers en vrienden of burens.

De gemeente Zevenaar moet vrijwilligerswerk en mantelzorg dus aanmoedigen. Een Zevenaarse vrijwilligersprijs en mantelzorgprijs/compliment met publiciteit e.d. moet nieuw leven worden ingeblazen, vindt D66.

Ook vanuit de participatiewet (werk en inkomen) is er een belangrijke rol voor onze gemeente. Zo is de gemeente verplicht om aan zeer moeilijk te bemiddelen werkzoekenden beschut werk aan te bieden.

Samenwerking met het regionale Werkgevers steunpunt, de regionale Sociale Dienst, het UWV maar ook de nieuwe werkvoorzieningsorganisatie in Arnhem, zijn hierbij belangrijk. Zevenaar/de Liemers moeten behoedzaam bezien hoe zij vanuit “de oude Werkvoorziening Presikhaaf” overgaan naar een nieuwe vorm waarbij we zelf meer regie hebben, maatwerk kunnen leveren voor

de burgers en de kosten in de hand kunnen houden. En toch deze groep burgers een zinvolle dagbesteding kunnen geven of, beter nog, aan arbeidsontwikkeling van de mensen te doen (employability). Maar een echte baan is altijd de beste oplossing, als dat kan.

Hoewel de vergrijzing toeneemt, is er ook aandacht nodig voor de jeugd. Indien nodig moet er geld en een mogelijkheid zijn om een programma te volgen of individuele interventies te regelen met betrekking tot alcohol en drugsproblematiek. Armoede onder jeugdigen waardoor deelname aan sport of cultuur moeilijk wordt, vormt een probleem. De gelden die de gemeente daarvoor ontvangt vanuit de decentrale uitkering moeten daadwerkelijk daarvoor worden ingezet.

Inspraak en betrokkenheid van burgers is altijd goed. Daarom moet bijvoorbeeld mantelzorg worden ondersteund. De Participatieraad en de Cliëntenraad zijn van belang om ook te voorkomen dat er vanuit een ivoren toren sociaal beleid of maatregelen worden bedacht. Laat hen maar meedenken en zwaarwegende adviezen geven.

D66 Zevenaar wil:

- ★ Voldoende geld reserveren voor het Sociaal Domein in Zevenaar want het gaat tenslotte om mensen.
- ★ Zorg, alleen indien echt nodig, voor alle kwetsbare groepen in de Zevenaarse samenleving.
- ★ Goede faciliteiten voor mantelzorgers en vrijwilligers en hen waarderen via mantelzorgcompliment/vrijwilligersprijs.
- ★ Bundeling en actualisering en herpositionering welzijnsorganisatie Zevenaar/Rijnwaarden.
- ★ Geld, bedoeld voor kwetsbare jongeren, ook daadwerkelijk daarvoor inzetten (of “gebruiken”).
- ★ Inzetten op preventie, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid in een vroeg stadium.
- ★ Dat jeugdhulp en ouderenzorg een menselijk karakter krijgt i.p.v. bureaucratisch.
- ★ Zorg en opvoedondersteuning voor iedereen gemakkelijk bereikbaar, afgestemd met school en opvang.
- ★ Het belang van kinderen en andere hulpbehoevende inwoners vooropstellen, niet dat van de zorgaanbieders.
- ★ Meer vraagsturing om de jeugd- en ouderenzorg effectiever en dichter bij de inwoners te organiseren.
- ★ Een tweedehandsmarkt voor zorgartikelen om duurzaam kosten te besparen.
- ★ Actievere rol gemeente om levensloopbestendig wonen te organiseren d.m.v. aanpassingen aan woningen en versterken sociale omgeving.
- ★ Een frisse en innovatieve wind door de maatschappelijke organisaties.
- ★ Toegang tot zorg in dorpen en wijken.
- ★ De gemeentelijke websites aanpassen op toegankelijkheid en leesbaarheid op doelgroep niveau.

- ★ Dat de zorg en ondersteuning zodanig wordt ingevuld dat de eigen mogelijkheden van mensen worden gestimuleerd en optimaal benut, in plaats van ingeperkt door regeltjes en protocollen.
- ★ Samenwerking en afstemming tussen de verschillende zorgverleners stimuleren.
- ★ Een pilot starten met de invoering van een zogenaamd basisinkomen.

12 Contact en informatie

Tienke van der Werf

tienkevanderwerf@d66zevenaar.nl

Peter Pollmann

peterpollmann@d66zevenaar.nl

Karin Goes-Koning

karingoes@d66zevenaar.nl

Hans Lombarts

hanslombarts@d66zevenaar.nl

Sylvia Kuster

sylviakuster@d66zevenaar.nl

Ben van Bindsbergen

benvanbindsbergen@d66zevenaar.nl

Erik Verkampen

erikverkampen@d66zevenaar.nl

Info@d66zevenaar.nl

www.d66zevenaar.nl

@D66Zevenaar

www.facebook.com/D66Zevenaar